

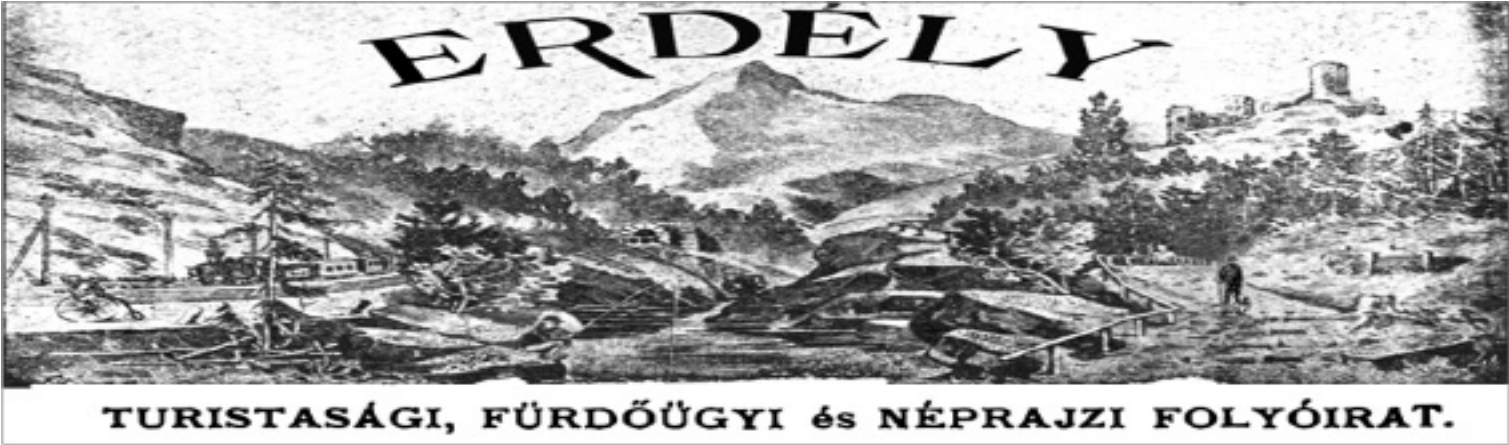
Erdély
ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 110. szám
2017/12.

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 Értesítője

Főszerkesztő:
Tóthpál Tamás
(tothpaltamas@gmail.com)

Szerkesztők:
Pál Gyöngyi, Szima Csilla

Változatos túrák őszutón, télelőn

Késő ősszel, november végén, ha erdőben járunk, sokszor térdig gázolunk a barna avarban, gyakran esik az eső vagy köd borítja a tájat, zúzmara lepi be az ágakat, növényeket. Vége a szép, őszi napoknak, hideg van, fúj a szél, szállingózik a hó. Ha túrázni megyünk, tudnunk kell, hogy hamar sötétedik, már nem tervezhetünk hosszabb utakat.

PÁL GYÖNGYI

Kettészakad a csapat a Kecsekő felé

November 17-én a Kecsekőhöz (Piatra Craivei) indulunk. A Kecsekő Gyulafehérvártól északnyugatra, Királypataka (Craiva) település északi határában magasodó, kúp alakú hegy. Ahogy Tövist elhagyjuk, majd eltérünk Alsógáld (Galda de Jos) irányába, nyugat felé szépen látszik a Torockói-hegység déli része, sorban emelkednek ki a csúcsok: a Pilis (1250 m), a Remetei-szoros sziklái, a Csáklakő (1233 m), a Bulzkő, majd a Kecsekő (1078 m) hegyes sziklatömbje. A Kecsekő csúcsát az egyik legrégebbi erdélyi vár, a Kecskés-vár (vagy Kecsekő vára) csekély romjai koronázzák. A vidék (Erdélyi-Hegyalja) híres borairól; Boroskrakkó, Sárd, Celna, Borosbocsárd és Magyarigen helységek Erdély legjobb borait termelik.

Borosbocsárdról (Bucerdea-Vinoasă) közelítjük meg a Kecsekőt, a falu végénél levő esztenától kezdjük gyalogtúránkat. A Kecsekő előtti hegygerincre akarunk feljutni, elindulunk, de a csoport valahogy, akaratunk ellenére kettészakad. A kisebbik csoport egy kis kerülővel feljut a gerincen haladó szekérútra és onnan a Kecsekő tetejére. Az ősvény, amely a sziklák közt a tetőre vezet, oly meredek, hogy csaknem megmászhatatlan lenne, ha oldalában helyenként lépcsőket nem vájtak volna. De e csúszós lépcsőkön is nehéz megmászni. A nagyobb csoport egyenes irányba halad a Kecsekő felé a hegy-

oldalban, de nemsokára mély árok szélén találják magukat, mindkét oldalon sűrű, tövises bozót. Ez nagyon lassítja a haladást. Az ágak, tövisek szúrnak, karcolnak, beleakadnak a ruhákba, hátizsákba, leszedik a sapkákat. Mire sikerül átvergődni a szúrós bokrokon és feljutni a gerincen haladó útra, a másik csoport már a csúcson van, így már nem marad elég idő a csúcs megmászására. Most a napok is rövidek, hamar lesz sötét. Csak távolról csodálják a Kecsekő impozáns sziklatömbjét. Ez van, néha még tévedünk is, hozzátartozik a túrázáshoz, máskor majd sikerül eljutni a célhoz. A boszszúságot kárpótolja a szép kilátás a gerincről a környező hegyekre, völgyekre, az alattunk levő falvakra. Gyulafehérvárig is ellátunk.

A Sztána környéki dombokon

December 10-én a Sztána környéki dombokon kirándulunk, a Csiga-dombot nem a hagyományos úton (sztánai vasútállomás, Kós-villák) közelítjük meg. A kirándulást Szima Márton szervezi, 13-án indulunk útnak a tóttelki vasútállomástól. Állomásépület ugyan nincs, évekkel ezelőtt még romokban hevert, most már romok sincsenek, csak egy rozsdás, kopott tábla hirdeti, hogy itt van Halta Gáláseni, vagyis a tóttelki megálló. Átmegyünk a síneken és nekivágunk a szemben levő domboldalnak, az erdőt balról megkerülve. December van, hideg, jeges szél fúj, érezzük torkunkban a hideget. Kezünk majdnem lefagy, ez már nem az őszi szél, ez már a tél hidege. A talaj fagyott, szerencsénkre, így

A SZERZŐ FELVÉTELEI

nem csúszkálunk a sárban. Délre tőlünk Kalotánádas (Nadășu), északra a Kós-villáktól jövő szekérút, szemben a Riszeg-tető. Leereszkedünk a Csiga-dombról és nyugat felé indulunk, egy darabig a kalotánádasi aszfaltos úton előre, majd rátérünk egy szekérútra a Riszeg-tető irányába. Itt már havat is találunk. Erdőben megyünk, majd ismét füves réteken, felfelé haladunk, míg elérjük a tetőn levő erősítő tornyot. A Riszeg-tetőn (774 m) vagyunk, jól látszik Bánffyhunyard, távolabb a hóborította Vlegyása/Vigyázó tömbjének egy-egy része kandikál ki a felhők között, alattunk Kőrösfő – jól látható a református templom. Távolabb a Sebes-Körös forrásvidéke, mögöttünk a Sztána-patak völgye, Kispetri és Zsobok, a távolban egy dombtetőn az Almási-vár megmaradt öregtornya. Csoportkép készül a tetőn, majd a hideg szél elől az erősítőtorony beton talapzatának szélvédett oldalán keresünk menedéket, hogy uzsonnánkat elfogyaszthassuk. A májusi meleg napokra gondolunk, mikor a növénytani ritkaságnak nyilvántartott henye boroszlán virágai (riszegvirág) rózsaszínbe borítják ezt a tetőt. A Bánffyhunyadi-medence keleti végződésénél emelkedő Riszeg-tető a kalotaszegiek „szent hegye”. Már a múlt század ötvenes éveiben, május elején, szokás volt, hogy a környező kalotaszegi falvakból feljöttek a fiatalok a tetőre, énekeltek, táncoltak, s ha tiszta idő volt, gyönyörködtek a csodálatos kilátásban. A tetőről leereszkedünk, át-vágunk a Zsobokra vezető úton,

Szép a kilátás a Data-kőről

eleinte a vasútvonaltól bal oldalán haladunk tovább, majd a jobb oldalon levő dombokon keresztül eljutunk a bánffyhunyadi vonatállomásra.

Borforraló túra a Bácsi-torokban

December 16-án kerül sor az év végi borforraló túrára a Bácsi-torok egyik tisztásán. Ezt a hagyományossá vált év végi túrát Szilágyi Bandi már 23. alkalommal szervezi meg. Reggel 9 órakor indulunk a Törökvágás tetején levő falumúzeum bejárata elől, két óra az út a Hója-erdőn keresztül a borforralás tisztásáig. Akik rövidebb utat választanak, azok Kisbács felől érkeznek, a 31-es autóbussz végállomásától, onnan gyalog a Bácsi-torokba keresztül. Az előrejelzések egész napos esőt mutatnak, de szerencsére eső nem esik, enyhe idő van, még a nap is kisüt egy-egy kicsit, csak a csúszós, tapadós sár kellemetlen. Az üstben forr a fűszeres bor, van aki szalonnát süt, az emberek beszélgetnek, dalolnak, kellemes a hangulat. Erre az év végi túrára általában sokan jönnek, most 36-on vagyunk, sajnos kevesebben, mint az elmúlt években, a nagyobb rész idősebb EKE-tag, ők jobban tartják a hagyományt. Van, akik már 80 év körüliek, és nem könnyű nekik ez az út, de itt sok ismerőssel találkozunk és felidézük a régi kirándulások szép emlékeit. Déli 2 óra körül indulunk haza, aki hosszabb sétára vágyik, az a Hója-gerincen keresztül a Donát negyed felé,

a többiek a Bácsi-torokba keresztül a 31-es autóbussz megállója-hoz mennek.

Borkóstoló ünnepi borvásárlással

December 17-én egy szintén, már hagyományosnak mondható túrára indul egy csoport a Kőkőzi-szoros környékére. A nagyenyedi borkóstolással összekötött kirándulás szervezői Vlád Pál és Kosztin Erika. A gyalogtúra során a szoros közelében levő Data-sziklát (884 m) masszuk meg, bár nem könnyű felmenni a meredek, sziklás oldalon, de megéri, mert a tetőről csodálatos a kilátás. Szépen látható a Kőkőzi-szoros, a Pilis-csúcs, a Bután-kő kettős csúcsa, a Bedellő gerince, a völgyben levő falvak: Gyertyános (Vălișora), Bedellő (Izvoarele) és Torockószentgyörgy (Colțești), valamint utóbbi határában a dombtetőn a Torockay-család egykori várának romjai. A látványt különlegessé teszik az állandóan változó felhők és ködfoltok. Tiszta időben a csúcsról a Fogarasi-havasokig is ellátni. A kirándulás a nagyenyedi borkóstolással ér véget, ahol enyedi bort vásárolunk a közeledő ünnepekre.

Ennyit röviden néhány év végi túráról, a meghirdetett programban sokkal több rendezvény szerepelt, és reméljük, hogy még több lesz az új évben. Kellemes ünnepeket és boldog új esztendőt kívánunk minden olvasónknak, és minden érdeklődőt szeretettel várunk a 2018-as rendezvényeinkre!

Borforralás a Bácsi-torokban

A tanító bácsi az! Meg a Pista kocsis!

Mikulás-járás a Bükkben

FAZAKAS FERENC FELVÉTELE

Mikuláskor mindig kimennek a hatszögletű kerek asztalhoz...

December hatodikán az ekések reggel 9 órakor találkoztak a troli monostori végállomásánál, ahonnan Székely Lavotta vezetésével kimentek a Bükk Péter gerincén a hatszögletű kerek asztalhoz. Ezúttal Zsoldos Edit és Monoki Iván töltötték be a Mikulás szerepét, és a nagy tarisznából mindenki ajándékot kapott. A csomagosztást felszabadult együttlét követte, ez alkalommal Tatár Feri versmondással is megajándékozta a társaságot.

HEGYI JOHANNA

Decembert az ajándékok hónapjának is nevezzük, bár eredetileg reklám- és üzleti fogás, azonban mindenképpen annak az archaikus szokásrendnek a része, ami az év zárásához és a téli napfordulóhoz kapcsolódik. Biológiai is kimutatható, hogy az egyre fogyó külső természetes fény következtében alacsonyabb az örömkészletünk. Gyakrabban érezzük a szomorúságot, esetleg régi bánatainkon jár az eszünk. Csodálatos földi élete során az emberiség olyan szokásokat életetett és éltet, amelyek éppen a természetes fény hiányából adódó negatív hatásokat ellensúlyozzák. Az ünnepi szokások az élményszerű találkozások, együttes élmények, ajándékozás meglepetése, feldíszített karácsonyfa, ízletes falatok, különleges italok fogyasztása stb. – és mindezek rendje, valamint a vallásossággal egybekötött jelentésadás nyújtja számunkra azt a többletet, amely az ígéretes örömteli ünnep érzését kelti bennünk.

A decemberi ünnepeket napjainkban a Mikulás-várás nyitja meg. Az idők folyamán a Téliapóhoz és Miku-

lášhoz kötődő szokások sokféle változáson mentek keresztül, de a keresztények számára alapját a Szent Miklósról fennmaradt történetek – a szemérmességből vagy szerénységből titokban való adakozás – jelentik. (Szent Miklós a gazdag örökségét ehézők megsegítésére használta fel.)

A Mikulás szokása viszonylag új, a 19. század polgári lakossága vezette be. Nem véletlen tehát, hogy az EKE szokásaiba bekerült a Mikulás közös megünneplése. Íme egy idézet a Vasárnapi Ujságból (Képek a hazai népeletről, Pest, december 3-án, 1865):

„A napot homály előzi meg; karácsony ünnepének verőfényes örömet meg a fehér szakállu Mikulás és ördögös szelgája, kik csak büntetni tudnak s nem jutalmazni, aszalt szilvából csinált rettenetes kéménysörökkel s vörös nyelvű krampuszokkal ijesztenek rá az apró cselédekre...

Őrszike, a ki néhány percczel előbb úgy legénykedett még, bezeg szalad most az édes mama ölébe, hogy óvja meg ezektől a szörnyűséges vendégektől. Csupán a nagyobbik fiu néz különös arczkifejezéssel a Mikulásra. Hangját mintha nem most

hallaná először. A mosolygó nagymama csak annál inkább megerősíti őt gyanújában – a bizony! a tanító bácsi az, meg a Pista kocsis! A két kisebbik még mindig kételkedik, s csak midőn a papa biztatja őket s a rémálomokról lefoszlott süveg, szakál, köntös, a lehullott seprű és szarv: csak akkor látják álmétkodva, hogy Béla bátyjuknak igaza volt. A tanító bácsi! A Pista kocsis! Mig ennek a meleg, pecsenye-illatú konyhában egy jókora pohár bor, nagy darab kalács és sült jut ki ügyes színészkedésének jutalmul: a tanító bácsival egyetemben a szülék s a nagymama arra intik az apróságot, hogy félni nem kell, s hogy a szófogatlan gyermekekre nézve nagyobb büntetés legyen a szülék elégedetlensége, mint a világnak minden Mikulása.”

Míg a 19. században a Mikulást kísérő Krampusz szófogatlan gyermekek fenytését jelentette, mára a Krampusz vicces beöltözött figura, akiről a legkisebbek is tudják, hogy senkit sem bánt. Mikulás pedig kedves szakállas öregember, aki nagy puttonyában ajándékokat hoz, és nemcsak a gyermekeknek, hanem a felnőtteknek is. A virgács is csupán egy arany- vagy ezüstsínre festett ágacska, még az is elmaradhat.

Talán a mai életformánk nem tűri a fenytést, az ijesztő dolgokat, nagyobb szükségünk van arra, hogy ajándékot adjunk és kapjunk. Ajándékozásnál kettős az örömszerzés: öröm annak is, aki kapja és annak is, aki adja. A Mikulás-csomag kisebb, szerényebb a karácsonyi ajándéknál, talán arra tanít bennünket, hogy a lényeg az ajándék és nem annak értéke, az odafigyelés a fontosabb, és természetesen a megemlékezés a Mikulás eredetére – szerényen és titokban adni.

Az ekések a mai hagyomány szerint Mikuláskor ajándékcsoaggal lepik meg egymást erdei kiruccanással egybekötve. Sokféle szokása létezik annak, hogy a titok és a meglepetés megmaradjon. Az EKE-tagok úgy ajándékozzák meg egymást, hogy senki sem tudja, kitől kapja a Mikulás-csomagot. December hatodikán az ekések reggel 9 órakor találkoztak a troli végállomásánál, ahonnan kimentek a Bükk Péter gerincén a hatszögletű kerek asztalhoz...

Senki sem tudja, kitől kap ajándékot

Januári rendezvények

- **Január 2. (kedd):** Évnyitó (józanító) túra a Rejtett-forrás tisztásán (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Pál Gyöngyi.
- **Január 3. (szerda):** Séta a Péter-gerincen (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta ♦ 18 órától közgyűlés a János Zsigmond Unitárius Kollégiumban (fizikum, földszint), majd 19 órától vetítéses előadás: Darabont Eduárd, a kolozsvári EKE tagja az Ama Dablam csúcsán (6812 m).
- **Január 6. (szombat):** Hagyományos Árpádcsúcs túra (20 km, 400 m szintkülönbség). Találkozás 10 órakor a Monostori végállomáson. Szervező: Kiss János ♦ Gorbó-völgy–Slamovics-ház–Cérna-forrás (14 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Nagy Lajos.
- **Január 10. (szerda):** István-forrás (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta ♦ Aqva fotókiállítás a Györkös Mátyás Albert Emlékházban (Majális/Republicii utca 5.). Rendezi az Erdélyi Kárpát-Egyesület – Kolozsvár 1891 fotóklubja. Közreműködik Gorzó Borbála (népdalokat énekel). Megnyitó 18.30 órakor. Szervező: Bozsoki Adrienn. ♦ Látogatás a Történeti Múzeumban: A magyar uralkodókoronázások érmei című kiállítás. Találkozás 15 órakor a múzeum bejáratánál.
- **Január 11. (csütörtök):** 18 órától választmányi gyűlés és a túravezetői testület tanácskozása az Apáczai Csere János Elméleti Líceumban (9-es terem, földszint).
- **Január 12–14. (péntek–vasárnap):** Vonatos kirándulás Dornavátrára. Érdeklődni telefonon. Szervező: Vas Géza.
- **Január 13. (szombat):** Mikes-tető (15 km). Találkozás 8.45 órakor a 40-es autóbusz megállójában (a román opera mellett). Szervező: Pál Gyöngyi.
- **Január 14. (vasárnap):** Városnézés a Korzó Egyesület vezetésével. Indulás 10 órakor. Szervező: Szima Márton. Érdeklődni telefonon.
- **Január 17. (szerda):** Cérna-forrás (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Január 21. (vasárnap):** Kirándulás Gyulafehérvárra, látogatás a Római Katolikus Érsekségben, városnézés Nagyenyeden. Indulás 8 órakor a Fliptől. Szervező: Szima Márton. Érdeklődni telefonon.
- **Január 24. (szerda):** Rejtett-forrás (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Január 27. (szombat):** Személygépkocsis kirándulás a vidrai Csiga-dombhoz és vízeséshez. Találkozás 8.30 órakor a Flipnél. Szervező: Vas Géza. Érdeklődni telefonon.
- **Január 28. (vasárnap):** A Lombi-erdő (10 km). Találkozás 9 órakor a távolsági buszok megállójával szembeni autóbusz megállóban. Érdeklődni telefonon. Szervező: Vlád Pál.
- **Január 31. (szerda):** Gorbó völgye (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Szolgáltatás napok a székházban** (Kolozsvár, Fűrdő/Cardinal Iuliu Hossu utca 20. sz., 13-as ajtó): kedden 10.30–12.30, csütörtökön 17–18 óra között. ♦ **EKE-fotóklub:** minden kedden 17 órától a székházban. ♦ **Könyvtár:** minden csütörtökön 17–18 óra között a székházban.

Februári előzetes

- **Február 7. (szerda):** Séta a Péter-gerincen (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Február 14. (szerda):** 18 órától tisztújító közgyűlés a János Zsigmond Unitárius Kollégiumban (Dávid Ferenc imaterem, I. emelet). További és naprakész információk: www.ekekolozsvar.ro

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Bozsoki Adrienn 0264-446319
Kiss János 0364-807639
Kovács D. Zsuzsa 0747-070790
Nagy Lajos 0729-835674
Pál Gyöngyi 0742-373546
Székely Lavotta 0748-036290
Szima Márton 0766-703575
Vas Géza 0742-659570
Vlád Pál 0264-435866
Titkár: Etédi József 0745-029946 és Székely Lavotta